



Rådet for eldre og personer med funksjonsnedsettelse

Saksbehandler, innvalgstelefon

Katrine Tømmerdal Nordby, 62 55 11 37

Svar på henvendelse - klage på kommunedirektør

Statsforvalteren mottok den 20.9.2021 klage på kommunedirektøren i Gausdal kommune fra leder i Rådet for eldre og personer med funksjonsnedsettelse (REF). Vi beklager at henvendelsen ikke er besvart tidligere. Dette har sammenheng med omrokking av ansatte i forbindelse med embetets håndtering av koronapandemien.

Saksforholdet

I klagen står det at REF opplever at kommunedirektøren ikke respekterer og følger gjeldende reglement for rådet, blant ved annet at du som leder blir nektet å føre opp saker på sakslisten som rådet ønsker behandlet.

I klagen vises det også til veileder for eldreråd datert 9.9.2019 pkt . 3.3 hvor det står at «lederen av eldrerådet skal sette opp saksliste for hvert møte», og pkt. 4.2 hvor det står at « REF kan uttale seg om alle saker som gjelder eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Rådet skal få forelagt alle saker i kommunen som gjelder eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Rådet kan også ta opp saker på eget initiativ». I pkt. 5.1 utdypes rådsmedlemmenes oppgaver hvor det blant annet står at de bør ha kunnskap om de grupper de skal gi råd om og at det «krever innsats fra hvert enkelt medlem gjennom hele året, ikke kun på møtene i rådet ».

REF ønsker at Statsforvalteren instruerer kommunens administrative ledelse om gjeldende reglement og veileder for REF.

Kommunen uttaler til denne saken at årsaken til at sakslisten ikke ble slik den var foreslått fra deg, er fordi:

1. Saker er utenfor REF sin rolle/ arbeidsområde
2. Det lages ikke egne rapporteringer til REF - der forholder man seg til kommunestyret
3. REF kan ikke pålegge kommunedirektøren utredninger, saksframstillinger og orienteringer på ting REF ikke har noe med (oppgaver/ roller)
4. REF skal ha saker til uttale innenfor sitt område, det vil si saker som allerede er i systemet



Statsforvalteren er også kjent med tilbakemeldingen fra ordføreren hvor hun bl.a. skriver at dere går utenfor deres rolle som eldreråd.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren kan ikke ta opp denne saken til lovlighetskontroll av eget initiativ etter kommuneloven (koml) § 27-1 andre ledd, da det ikke foreligger et vedtak som kan lovlighetskontrolleres.

Statsforvalteren anser det heller ikke aktuelt å instruere kommuneledelsen, men vil i stedet gi veiledning knyttet til eldrerådets rolle og problemstillingene i henvendelsen.

Kommunen skal ha et eldreråd jf. koml. § 5-2 andre ledd bokstav e og § 5-12. Medlemmer av eldrerådet er folkevalgte med de retter og plikter det medfører. I henhold til forskrift om medvirkningsråd § 1 skal rådet sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning fra eldre og personer med funksjonsnedsettelse. I henhold til forskriftens § 2 er eldrerådet et rådgivende organ for kommunen med rett til å uttale seg og gi anbefalinger i alle saker som gjelder eldre. Funksjonen til rådet er i loven definert som «rådgivende» med rett til å «uttale seg». I Norsk lovkommentar ved professor Bernt, beskrives bestemmelsen som en «høringsbestemmelse». Videre skriver han at rådet skal få anledning til å uttale seg i saker som er under behandling i kommunen, og til å ta initiativ overfor faglig og administrativ ledelse med anmodning om at en sak tas opp eller utredes. Bernt skriver videre at rådet selv avgjør hvilken sak det er grunn til å ta opp, men det er opp til politisk ledelse i kommune om og evt. hvordan sakene skal følges opp.

Sakene skal kommunestyret forelegge for eldrerådet på et tidspunkt som gir rådet mulighet til å påvirke utfallet av saken. Medvirkning i enkeltsaker faller utenfor rollen til eldrerådet. Det er kommunestyret som bestemmer om eldrerådet skal ha møte- og talerett i folkevalgte organer. Ifølge forskriften § 3 skal eldreråd gis tilstrekkelig sekretariatshjelp.

I henhold til koml. § 5-13 skal kommunestyret fastsette et reglement for rådet. Det skal fastsette:

- « a) organets virkeområde og eventuelle vedtaksmyndighet
- b) tidsperioden som organet er opprettet for
- c) eventuelle andre sentrale bestemmelser om organets virksomhet»

I kommunens reglement for råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse pkt. 2 påpekes noen av reglene som nevnt over. Det står bl.a. at «Rådet skal ikke behandle saker som gjelder avgjørelser overfor enkeltpersoner, men arbeide med saker av prinsipiell karakter som berører eldre som gruppe og funksjonshemmede som gruppe, eksempelvis knyttet til tilgjengelighet, likestilling og arbeid mot diskriminering.»

Ifølge kommunens reglement for REF er det kommunedirektøren som skal sørge for tilstrekkelig sekretariatsbistand til rådet, jf. pkt. 3-3.

At det er et rådgivende organ innebærer at medvirkningen skal skje i saker av overordnet karakter. I departementets veileder for eldreråd står det at rådernes fokus vil «være mot saker på et overordnet nivå, blant annet budsjett og kommuneplaner». For å kunne utføre disse oppgavene må rådene innhente informasjon om livssituasjon og interesser for å kunne videreformidle dette i sakene som behandles. Dette vil ifølge veilederen kunne være fra ulike organisasjoner, men også fra kommunens administrasjon, ved å invitere personer fra administrasjonen for å gi orienteringer i viktige saker og for å gi innspill direkte.



Det er i klagen stilt spørsmål ved om kommunedirektøren kan fjerne saker fra sakslisten. I henhold til koml. §11-2 skal folkevalgte organer behandle saker og treffe vedtak i møter. Det er lederen av rådet som skal sette opp saksliste for hvert enkelt møte jf. koml. § 11-3. En sak skal settes på sakslisten hvis minst 1/3 av organets medlemmer krever det jf. § 11-3 første ledd. Det er i praksis ofte sekretariatet som bistår ved utarbeidelse av saksliste, og det er heller ingenting i veien for at man ber sekretariatet utarbeide forslag til saksliste. Denne sakslisten kan imidlertid ikke danne grunnlag for innkalling, uten at lederen av rådet har godkjent sakslisten. Dette innebærer at sekretariatet ikke kan nekte en sak oppført på sakslisten. Vi finner imidlertid grunn til å presisere at det er saker som er innenfor rådets arbeidsområde som skal på sakslisten.

Kvaliteten i helse- og omsorgstjenesten er et tema som klart er innenfor det elderrådet kan gi råd og anbefalinger om. Rådet kan også be om informasjon fra helse- og omsorgstjenesten, for nettopp å ha forutsetninger for å kunne påvirke i saker som skal opp til behandling i kommunestyret. Å få en orientering om status for helse- og omsorgstjenesten på bakgrunn av de signalene elderrådet hadde om kvaliteten i helse- og omsorgstjenesten, men da på overordnet nivå, vil være relevant. Slik saken fremstår i vedlegget til sakslisten vurderer Statsforvalteren det imidlertid slik at rådet her går for langt i å be om konkrete opplysninger. Spørsmålene blir for detaljerte, og rådet har heller ikke anledning til å be kommunedirektøren om å utrede saken slik som det fremstår her. En slik fremgangsmåte vurderer Statsforvalteren til å være utenfor det som er rollen til elderrådet. Det er også riktig som kommunedirektøren skriver at de sakene som REF skal få til uttalelse, er saker som allerede er i systemet.

Vi finner avslutningsvis grunn til å minne om at medvirkningsrollen til rådet etter loven er begrenset til å være et rådgivende organ med rett til å uttale seg. Rammene for REF sitt arbeid er fastlagt i veilederen for elderråd, kommuneloven og i kommunens organisering av sin virksomhet.

Vi ber elderrådet og kommunens ledelse om å sette seg ned for å finne en samarbeidsform som kan bidra til at elderrådet kan utføre sine oppgaver i henhold til intensjonen.

Med hilsen

Jo Bjørner Haugen (e.f.)
avdelingsdirektør

Katrine Tømmerdal Nordby
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

GAUSDAL KOMMUNE Vestringsvegen 8 2651 ØSTRE GAUSDAL

Mottakerliste: